

fastsat i Forvejen ved bestemte Aftaler mellem den britiske Regering og de danske Producenter.

Det Forslag, der her foreligger, er stillet af Erhvervene. For et Aar siden vilde man have anset et saadant Forslag for ganske umuligt, ganske utænkeligt; Erhvervene krævede da fuld Frihed i Handel og Produktion, man krævede, at det private Initiativ herefter frit skulde udfolde sig, og man rejste en voldsom Agitation mod de Forordninger og Foranstaltninger, som i Krigens Tid var truffet af Regeringen. Man spaaede, at det danske Næringsliv vilde lide ubodelig Skade, hvis man ikke gav Handel og Produktion helt fri eller i hvert Fald begyndte med hurtig at løse de snærende Baand. Man spaaede Velstand for Landet og en rig Udvikling i den kommende Tid, hvis man ophævede de paabudte Restriktioner; nu var den store Chance der, og den skulde Erhvervene gribe. Vi fik ogsaa hen paa Foraaret Afviklingsloven; Loven af 7. August 1914 blev ophævet, og den overordentlige Kommission fik til Opgave at afvikle de Forhold, som den havde været med til at skabe. Initiativet blev Kommissionen berøvet, den maatte holde sig til Loven, saaledes som den forelaa, og selv om man i Kommissionen, i alt Fald fra mange Medlemmers Side, kunde skønne, at Forholdene paa ingen Maade opfordrede til en hastig Afvikling, var man alligevel nødsaget til at følge de Regler, som var givne i Afviklingsloven. Det varede dog ikke saa længe, før man kunde skønne, at de Drømme, man havde om en ny Guldalder efter Krigstiden, vilde opløse sig i ret kvalfulde Forestillinger om, at de økonomiske Forhold i Europa havde grundigt forandret sig i vor Disfavour. Det var en fattig Trøst, at vore Nabolande var stillede noget nær paa tilsvarende Maade, om end ikke saa slet som vi, men ogsaa i Sverige og Norge blev Forholdet dette, at Handelsbalance ikke kunde tilvejebringes paa en for Landet tilfredsstillende Maade, udenlandsk Valuta steg, Kronens Købeevne sank overalt i Skandinavien, men mest i Danmark.

Den stærke Agitation, der havde været drevet specielt her i Landet, mod Regeringens Foranstaltninger og det stærke Krav om at lade det frie Initiativ udfolde sig var i sine Virkninger af den Beskaffenhed, at Handelsstanden følte sig stærkt opfordret til nu at tage fat og prøve Chancen. Der blev gjort store Indkøb i Udlandet, man haabede paa, at der efter

Fredsslutningen vilde være Mulighed for en stor Transithandel over Danmark, man kunde købe hos de sejrende Magter for at sælge til de overvundne og til de nydannede Stater. Forhaabningerne glippede hurtigt, Spekulationerne mislykkedes saa at sige alle, og nu er der ikke ret mange Snese her i Landet, som ikke dybt beklager, at man har været saa optimistisk, at man ikke har taget sig bedre i Agt, end Tilfældet har været.

Vi gik ind i den nye Tid uden Plan, enhver skulde handle efter sin egen Indskydelse, skønt Forholdet var, at vi her i Danmark maaske mere end noget andet Sted trængte til en Plan, en vel gennemtænkt, vel overvejet Plan for de kommende Aar, thi Danmark er stillet saaledes i Handelsforholdet til Udlandet, at vi kan komme til at trække det korteste Straa.

Vort Landbrug er utvivlsomt vort Hovederhverv, men ved Siden af dette Erhverv har vi en meget udviklet, en meget betydelig Industri, der beskæftiger Tusinder af Mennesker. Jeg har ikke Tallene for de sidste Aar, men i 1914 var mere 350 000 Personer over 14 Aar beskæftiget ved Haandværk og Industri her i Danmark. Men baade vor Industri og vort Landbrug trænger til Raavarer, vort Landbrug trænger til Foderstoffer, til Kul og Olie, til Gødning fra andre Lande, vi maa købe disse Varer, vi har dem ikke selv, og vor Landbrugsproduktion kan ikke udfolde sig saaledes, som vor Økonomi kræver det, medmindre vi kan faa disse Raavarer i Udlandet og til overkommelige Priser. Vi skal eksportere vore Landbrugsvarer, vore forædlede Landbrugsprodukter skal gaa til andre Landes Forbrugere, men efter Krigen har vi praktisk talt kun eet Marked af større Betydning, det engelske. Imidlertid er det ingenlunde nu saaledes, at vi, som jeg nævnte, frit kan indføre Varer paa det engelske Marked, den engelske Regering har hidtil betragtet Hovedparten af vor Landbrugsproduktion som Luksusvarer, man søger at holde ude, fordi man ogsaa i England har økonomiske Vanskeligheder. Man vil i saa vid Udstrækning som muligt søge hurtigt at komme over disse Vanskeligheder i økonomisk Henseende, som Krigen har ført Landet ind i. Hvad der gælder for Landbruget med Hensyn til Import af Raavarer, gælder ogsaa for Industrien. Vor Industri savner saa at sige alle Raavarer: Kul, Olie, Jern, Metaller af enhver Art, men vor Industri er ikke baseret paa at skulle fabrikere til Eksport,